

Ola Brustad

Deltakelse og frafall blant minoriteter i fotball

En kvalitativ studie som undersøker ungdommer med minoritetsbakgrunn sin deltakelse og frafall i fotball.

Bacheloroppgave i IDRSA2900 Samfunns- og idrettsvitenskap

Veileder: Martin Nesse

Mai 2020

Forord

Da jeg høsten 2018 startet på en bachelor i samfunns- og idrettsvitenskap var jeg spent hva som skulle møte meg. Ved hjelp av kunnskapsrike forelesere og dyktige medstudenter har dette lært meg mye som jeg forhåpentligvis får bruk for i arbeidslivet. Med min fotballbakgrunn og oppvekst på Mortensrud som er kjent for sitt flerkulturelle miljø i Oslo øst, har jeg fått en verdifull erfaring som jeg har dratt nytte av i ulike situasjoner. Til tross for mange spennende temaer i løpet av disse årene, har det derfor vært naturlig for meg å se nærmere på frafall og deltakelse blant minoritetsgrupper i norsk fotball.

I arbeid med denne oppgaven vil jeg først og fremst rette en stor takk til mine informanter for spennende og lærerike samtaler. Deres positive engasjement til mitt bachelorprosjekt har gitt meg enormt med energi i en ellers rar periode. Uten dere ville ikke denne oppgaven vært mulig å gjennomføre.

Videre vil jeg også takke min veileder Martin Nesse. Presise og konstruktive tilbakemeldinger har gitt meg stor hjelp med denne oppgaven. Du er gjennom din erfaring en god samtalepartner, og det har vært givende å diskutere dette temaet med deg. Din tilgjengelighet i en krevende tid settes pris på!

Avslutningsvis vil jeg takke mine venner og nærmeste familie. Deres støtte har vært til stedet fra dag en og gitt meg motivasjon til å legge ned stor arbeidsinnsats med denne bacheloroppgaven. Ett opphold i Oslo hos mamma og min gode venn Håkon Stavrum har lagt grunnlag for gode skolererutiner og mye trening.

God lesning!

Sammendrag

Norges Idrettsforbund har en visjon om «idrett for alle», men likevel opplever idretten en skjevfordeling av både kjønn og individer tilhørende majoritets- og minoritetsgruppen. Fotballfeltet kan forstås å være ekskluderende da krav til ulike kapitalformer gjør at inklusjonsbetingelsene er store. Både minoritetsgruppen og jenter er klart underrepresentert, hvor spesielt minoritetsjenter blir rammet hardt av inklusjonsbetingelsene. Økonomisk kapital gir mest makt i et felt, og dette rammer tilsynelatende minoriteter tilhørende lavinntektsfamilier i størst grad (Bakken 2019, s.92). Spesielt i rekrutteringsfasen og tidlig frafall virker dette å ha størst betydning. For mitt utvalg bestående av seks personer fra minoritetsgruppen med fotballbakgrunn, har kulturell kapital vist å ha størst påvirkning for frafall i senere alder. Samtlige i utvalget har spilt fotball frem til videregående, og mye tyder derfor på at det er forskjellige årsaker til manglende rekruttering og frafall. Riktignok er det mange likhetstrekk i rekruttering og frafall. Tidligere forskning og mine funn viser at det er flere forhold som påvirker deltakelsen av minoriteter i fotball. Minoritetsjenter opplever flest barrierer knyttet til fotball, og dette forklarer hvorfor denne gruppen er spesielt underrepresentert. Mangel på ulike former for kapital og fotballfeltets doxa som stiller krav til habitus, kan tenkes å ha en stor påvirkning.

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	5
2. Pierre Bourdieu om sosiale felt, kapital og habitus	6
2.1 Den organiserte idretten som et sosialt felt	8
3. Metode	12
3.1 Intervju som kvalitativ metode	13
3.2 Fotballfeltet og mitt utvalg	13
3.3 Intervjuguide og gjennomføring av intervjuer	14
3.4 Analyse av data	16
3.5 Validitetsdiskusjon	16
4. Diskusjon av mine funn i lys av kapitalformene	18
4.1 Økonomisk kapital	18
4.2 Kulturell kapital	21
4.3 Sosial kapital	25
4.4 Symbolsk kapital	28
5. Hovedfunn og konklusjon	30
6. Referanser	32
Vedlegg	34
Vedlegg 1: Informasjonsskriv	34
Vedlegg 2: Intervjuguide	36

1. Innledning

Norges Idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) er Norges største frivillige organisasjon med hele 1,9 millioner medlemmer. Som monopol på all norsk organisert idrett påtar NIF seg et stort samfunnsansvar. Visjonen til NIF er «idrett for alle» og i følge deres hjemmesider svarte 93% av ungdommer i 2017 at de har deltatt i den organiserte idretten i løpet av livet (Fredheim 2017). Inkludering står sentralt i deres arbeid og allerede i idrettspolitisk dokument for perioden 2007- 2011 blir «åpen og inkluderende idrett» beskrevet som hovedmålet for tidsperioden (Idrettspolitisk dokument 2007-2011, s.). I det nyeste dokumentet «idretten vil! 2019-2023» har NIF som mål å «*ta vare på mangfoldet i samfunnet i idretten, slik at idrett speiler det samfunnet vi er en del av og der ingen skal ekskluderes*» (Idretten vil! 2019-2023, s.8).

Likevel viser forskning at ungdom med minoritetsbakgrunn er underrepresentert i norsk idrett. I den siste Ung i Oslo rapporten kommer det frem «*at ungdom med norskfødte foreldre fra høyere sosiale lag er langt mer aktive enn ungdom fra lavere sosiale lag med innvandrerbakgrunn*» (Bakken 2018, s.38). Spesielt minoritetsjenter blir fremstilt som den klart mest underrepresenterte gruppen blant ungdom. I en rapport med samme datamaterialet forklares det at jenter med innvandrerbakgrunn deltar 27 prosentpoeng mindre enn jenter fra majoritetsgruppen i ungdomsidrett (Bakken 2019, s.92). Når det kommer til frafall har også forskningen en tydelig sosial profil. Det viser seg at utøvere tilhørende lavere sosiale lag gir seg i størst grad (Bakken 2019, s.91).

I fotball gjenspeiler deltakelsesmønsteret det forskningen for all idrett viser. Siste årsrapporten til Norges Fotballforbund (NFF) skriver at «minoritetsbefolkningen er underrepresentert i alle ledd i fotballen» (Norges Fotballforbund 2019, s.77). Tall fra årsrapporten viser at jentene utgjør kun 33% i ungdomsfotballen. Hvorfor kjønnsfordelingen består av få jenter og at minoriteter blir rammet hardest er spennende å undersøke nærmere.

For å imøtekomme utfordringene har NFF kommet med konkrete tiltak. I likhet med NIF påtar NFF seg ett stort samfunnsansvar, da deres visjon «fotballglede, muligheter og utfordringer for alle» innebærer at fotball skal inkludere alle som ønsker å spille fotball, uavhengig av sosioøkonomisk status, kulturell bakgrunn, kjønn, funksjonshemming, alder, seksuell orientering eller andre saklige grunner (Norges fotballforbund 2019, s. 3). NFF har

blant annet skrevet to *veiledere* i arbeidet med å rekruttere og beholde flere minoriteter i idretten. Her oppfordres klubbene til å innføre støtteordninger fra skoler og andre aktører som bidrar til reduserte kostnader, og som gir klubbene økt kompetanse om inkludering (Madsen 2019). Dette skal gi barn og ungdommer fra lavinntektsfamilier mulighet til å delta på flere aktiviteter, der idrett er en arena hvor individers sosiale- og kulturelle kapital utvides ytterligere gjennom nye bekjentskap og innlæring av felles normer. For jenter spesielt har NFF nettopp *jenter* som ett av tre satsningsområder i deres handlingsplan (Handlingsplan 2016-2019, s.10).

Den organiserte idretten, med fotball som eksempel, kan omtales som hva Bourdieu beskriver som sosialt felt. På bakgrunn av at idretten blant annet stiller krav til treningsavgifter, ferdigheter og oppfølging kan feltets inklusjonsbetingelser forstås i lys av Bourdieus kapitalformer. Deltakelsen kan forstås som en forhandling av nødvendig kapital. For å skape en ytterligere forståelse av deltakelse og frafall blant minoritetsungdommer i fotball har jeg derfor formulert følgende problemstilling;

Hvordan kan Bourdieus begreper om de ulike kapitalformer forstås å påvirke deltakelsen til minoriteter i fotball?

2. Pierre Bourdieu om sosiale felt, kapital og habitus

Pierre Bourdieu har gjennom sitt arbeid vært en viktig bidragsyter i sosiologi som kan knyttes til idrett. Maktteorien til Bourdieu prøver å avdekke maktformer og skjulte maktforhold som påvirker og kan begrense livssjansene til ett individ. Han har tatt for seg en rekke begreper som prøver å forklare dette.

Utgangspunktet for Bourdieu sin forståelse av samfunnet er at den består av ulike *sosiale felt*. De ulike sosiale feltene er etablert i det *sosiale rommet*, der det norske samfunnet kan være ett eksempel på et slikt sosialt rom. De sosiale feltene innehar egne logikker og er konstant utsatt for ytre press. Et felt kan defineres som sosiale universer bestående av spesifikke krav og logikker som er særegne for feltet (Østergård 2016, s.63). Sosiale medier kan være ett eksempel på dette. Selv om sosiale felt blir beskrevet som ganske autonome, blir de likevel utsatt for ytre press som kan påvirke autonomiteten. I sosiale medier har det for eksempel blitt stadig mer reklame, der økt kommersialisering er en av flere ting som undergraver autonomiteten.

Hvilken posisjon et individ har i det sosiale rom og de ulike feltene er sammensatt av flere forhold, deriblant *kapitalformer*. Kapital er individuelle ressurser og er ett samlebegrep for de ulike sett av relasjoner et individ besitter og som plasserer individets posisjon i det sosiale rom (Østergaard 2016, s.61). Bourdieu presenterer tre hovedformer for kapital som et individ har; *økonomisk kapital*, *kulturell kapital* og *sosial kapital*. Økonomisk kapital står for materielle goder og penger som ett individ har tilgang på. Kulturell kapital er blant annet utdanning og å mestre kulturens koder (Østergaard 2016, s.61). Den kulturelle kapitalen kan være formelle og uformelle. Formell kulturell kapital omhandler utdanning og andre kvalifikasjoner et individ har. Uformell kulturell kapital kan være smak og klesstil. Sosial kapital er agents nettverk, tilgang på informasjon og mektige kontakter (Østergaard 2016, s.61).

Økning av godene under de ulike kapitalformene vil gi økt makt i samfunnet. Dette vil dermed resultere i høyere plassering i det sosiale rom. Bourdieu forklarer at kapitalformene kan overføres til en annen. I det sosiale rom er det som kjent mange felt, og hvert felt har sine preferanser av hvilke kapitalformer som er mektigst. Riktignok blir økonomisk kapital beskrevet som den viktigste (Østergård 2016, s.61). I jobbsammenheng er utdanning en viktig kvalifikasjon, og da kan en person som har mye økonomisk kapital overføre denne til kulturell kapital i form av utdanning. Å bruke penger på utdanning vil redusere den økonomiske kapitalen, men gi høyere kulturell kapital som jobben krever. Den sosiale kapitalen blir større når individet møter nye folk i skole- og jobbsammenheng.

I tillegg til de tre nevnte kapitalformene blir symbolsk kapital presentert. Denne kapitalformen er feltspesifikk og er i likhet med de andre overførbar (Østergaard 2016, s.61). Symbolsk kapital har ikke verdi i seg selv, men i et felt er denne svært verdifull. Dermed gir graden av symbolsk kapital minst like stor makt som økonomisk, kulturell og sosial kapital. Summen og fordelingen av disse kapitalformene påvirker posisjonen ett individ har i det sosiale rom. Større mengde kapital vil naturligvis gi større makt. I tillegg til summen av kapitalformene, blir det beskrevet at maktposisjoneringen i de ulike felt også blir påvirket av *habitus* og *doxa* som er inkorporert i kapitalformene (Østergaard 2016, s.61).

Habitus forklarer at materielle, historiske, og mentale forhold påvirker kognitive strukturer og kroppslige vaner (Østergaard 2016, s.60). Dette begrenser eller muliggjør et individs mulighet

til å utfolde seg i aktiviteter. Begrepet blir brukt som en forbindelse mellom agents objektive posisjon i det sosiale rom og deres posisjonering (Østergaard 2016, s.59). Habitus er et resultat av sosial situering som kjønn, sosioøkonomisk bakgrunn og minoritetsbakgrunn. Oppveksten til en agent har stor betydning for hvordan individet handler og velger veier i livet. Agenter er drevet av egen rasjonalitet som kan hjelpe en person til å transformere sin kapital til det som er best egnet for det feltet vedkommende tar del i (Østergaard 2016, s.60). Habitus defineres altså som et uttrykk for de disposisjoner for handling som den enkelte agent er utrustet med (Østergaard 2016, s.60).

Doxa og *symbolsk vold* er to andre begreper fra Bourdieus maktteori. Disse begrepene blir brukt til å forklare hvordan de dominerende agenter i et felt sikrer seg makt og legitimitet (Østergaard 2016, s.62). Doxa inkorporeres i en agents habitus slik at det oppleves naturliggjort. Når doxa foregår finnes det «ortodokse» som ikke gjør motstand mot handlingene, siden dette oppleves som naturlig. Når dominerende agenter i et felt sikrer seg makt og legitimitet på en naturlig måte, vil de som er utsatt for dette oppleve symbolsk vold. Dersom man derimot gir motstand til dominansforholdet og gjeldende doxa i et felt, er vedkommende heterodoxisk. I historien har menn og kvinners dominansforhold i flere felt vært kraftig diskutert, og det er tydelig at doxa også har endret seg i flere av disse feltene.

2.1 Den organiserte idretten som et sosialt felt

I dagens idrett er det et skille mellom majoritets- og minoritetsungdom når det kommer til deltakelse og frafall. Sånn kan idretten som et felt med inklusjonsbetingelser være ekskluderende for mange barn og unge. I lys av Bourdieu blir det beskrevet ulike kapitalformer som gir makt i det sosiale rom. I idrett som felt vil det derfor være naturlig å knytte forskning og medlemstall, med de ulike kapitalformene som Bourdieu beskriver. På denne måten kan kapitalformene tenkes å gjenspeile deltakelsesmønsteret blant de ulike folkegruppene som idretten opplever.

Økonomisk kapital stiller som kjent krav til penger og økonomi. Innen fotballfeltet er det en rekke utgifter knyttet til utstyr, medlemskontingenter og andre økonomiske betingelser. I ungdomsalder (13-19 år) opphører barneidrettsbestemmelsene og det blir blant annet lov å konkurrere mot andre i større grad. Dette kan sørge for at de økonomiske betingelsene for å delta blir enda større.

I Ung i Oslo 2018 kommer det frem at «ungdom med norskfødte foreldre fra høyere sosiale lag er langt mer aktive enn ungdom fra lavere sosiale lag med innvandringsbakgrunn» i idrettslag (Bakken 2018, s.38). I en rapport fra 2019 med samme data blir det opplyst at det også i ungdomsidrett er tydelige sosiale mønstre i hvor mange som slutter. Forskjellene i frafall er størst helt i starten av ungdomsidretten, hvor det på 8.trinn er 16% fra lavere sosiale lag som har sluttet mot 7% fra høyere sosiale lag (Bakken 2019, s.91). De sosiale ulikhetene øker gjennom tenårene frem til 1.klasse på videregående. Videre viser det seg at 61% med innvandrerbakgrunn har deltatt i ungdomsidrett, mens majoritetsgruppen har 79% (Bakken 2019, s. 39). Når det kommer til rekruttering i idrett generelt har 6% fra majoriteten ikke deltatt i det hele tatt, mens tilsvarende er 25% for de med innvandrerbakgrunn (Bakken 2019, s.39).

Bakken konkluderer med at minoritetsungdom er underrepresentert i norsk idrett, der spesielt deltakelsen blant minoritetsjenter er svært lav (Bakken 2019, s.92). Bakken beskriver manglende rekruttering til å begynne med som større problem enn frafall, da forskjellene mellom majoritets- og minoritetsgruppen er størst på dette området. Krav til økonomisk kapital er derfor ekstra utfordrende for minoritetsbarn, og mangel på denne kapitalformen bidrar til ekskludering av barn med innvandrerbakgrunn. Ekskluderingen i idretten gjør at minoritetsbarn har mindre muligheter til å utvikle sine andre kapitalformer. Dette forklarer at økonomisk kapital er en svært viktig kapitalform for å kunne skape videre makt i fotballfeltet, og som gjør at minoriteter i mindre grad holder på med idrett. Den sterke tilknyttingen mellom lavinntektsfamilier og minoritetsbarn kan altså tenkes å forklare mye av deltakelsesmønsteret blant innvandrere i organisert idrett, da dette også får følger for deltakelsen i ungdomsidrett.

Et annet forhold som påvirker deltakelsesmønsteret er *kulturell kapital*. Kulturell kapital kan knyttes til foreldres utdanning og erfaringsbakgrunn. I idrettssammenheng kan foreldres kunnskap om viktigheten av fysisk aktivitet, og grunnleggende normer være avgjørende for barn og unges deltakelse. Ødegård forklarer at unge som vokser opp med idrettskultur i familien har større sjanse for å være aktive (Ødegård, Bakken & Strandbu 2016, s.59-60). Foreldreinvolvering er derfor et naturlig aspekt under kulturell kapital, og Côté er en av flere forskere som har undersøkt deres betydning.

Forskningen til Côte har kommet frem til at foreldreinvolvering i idrett har en positiv effekt på utøveres talentutvikling og oppnåelse (Wolfenden & Holt 2006, s.110). Datainnsamlingen tar for seg høyt rangerte elitetennispillere, deres trenere og foreldre. Forskningen fokuserer på hvordan foreldrene og trenerne som deltar har påvirket barnets talentutvikling fra ung alder. Côte beskriver en modell bestående av tre faser som utøveren befinner seg i gjennom årene og som generaliseres til talentutvikling generelt i idrett (Wolfenden & Holt 2006, s.110). Riktignok tar teorien til Côte for seg hvordan talentutvikling foregår, men foreldres involvering blir fremstilt i teorien som en viktig faktor til utøveres utvikling av ferdigheter. Innvandrereforeldres kunnskap om idrett og dens betydning for blant annet fysisk aktivitet kan derfor forstås som avgjørende for at minoriteter deltar i idrett eller ikke. Ettersom lavinntektsfamilier har en sterk tilknytning til innvandrere, er graden av utdanning generelt forskjellig mellom minoritets- og majoritetsforeldre. Lavere utdanning kan gi redusert forståelse for hvilke virkninger idrettsdeltakelse gir. Sosiale bånd, fysisk aktivitet og gode ferdigheter som gir motivasjon er noen gode grunner for deltakelse i idrett, og mangel på forståelse og erfaring rundt dette kan sørge for at deltakelsen uteblir. Dette kan tenkes å ramme flere minoritetsgrupper enn majoritetsgrupper.

Et annet aspekt innen kulturell kapital som kan påvirke deltakelsesmønsteret er skolearbeid. I en case gjort på et utvalg bestående av juniorspillere i fotball om ulike stressfaktorer i og utenfor fotball, kom det frem at prestasjon på skolen var det mest stressende (Sæther & Aspvik 2016, s.76). Her blir det forklart at det i flere situasjoner oppstår konflikt mellom prestasjon på skole og i idrett. Dette kan derfor medføre frafall dersom det ikke legges til rette for kombinerings eller at utøverne føler de må velge om de skal satse videre med fotball eller ikke.

De ulike kapitalformene kan overføres og har stor påvirkning på hverandre. *Sosial kapital* som i størrelsen på kontaktnettverket, tilgang på informasjon og mektige kontakter blir preget av økonomisk- og kulturell kapital. Mangel på penger og utdanning gjør at barn fra lavinntektsfamilier sliter økonomisk å delta på aktiviteter, samtidig som at foreldre med liten kunnskap om helsegevinster gjennom idrett, ikke melder barn inn idretten.  konomi og utdanning er ofte sammensatt, og mye tyder på at personer med innvandrerbakgrunn blir sterkere preget av dette enn de fra majoritetsgruppen. Trang  konomi og lite kunnskap om idrettsfeltet kan bidra til redusert kontaktnettverk og få mektige kontakter.

Siden dette tilsynelatende rammer minoriteter i større grad, kan også språkbarriere gjøre terskelen for å ta kontakt med idrettspersoner høy. Barrierer som et resultat av økonomi, kulturell kapital og habitus som inkorporeres, gjør at rekrutteringen uteblir. I forskningen til Bakken blir stor forskjell i rekruttering problematisert, og siden dette anses som en større utfordring for innvandrere, er det ikke til å unngå at sosial kapital er viktig ressurs for å kunne melde inn barn til et idrettslag. Faktisk er økonomisk kapital, kulturell kapital og sosial kapital alle helt sentrale faktorer for idrettsdeltakelse.

Den siste kapitalformen *symbolsk kapital* blir beskrevet som feltspesifikk. I idrettsfeltet kan ferdigheter forstås som en form for symbolsk kapital som gir mer makt. For å forstå hvor høyt verdsett ferdigheter er i fotball, kan for eksempel lønninger og inntekt fra sponsorer underbygge dette. Stadig dukker det opp nyhetssaker om høye lønninger, og nylig kunne man lese i Aftenposten at verdens beste fotballspiller Lionel Messi er tilbake på inntektstoppen, med hele 1,1 milliard i årsinntekt (Aftenposten 2019). For å dyrke gode ferdigheter som skal til for å bli best, har det derfor vært flere meninger om tidlig spesialisering eller allsidig trening er veien å gå. Negative konsekvenser som Ommundsen presenterer om tidlig spesialisering hvor identifisering av talenter i ung alder foregår, er økt frafall (Ommundsen 2011, s.54). Dette frafallet skyldes flere ting, deriblant svekket idrettsmotivasjon som følge av manglende prestasjonsutvikling (Ommundsen 2011, s.55). Manglende ferdigheter kan slik betraktes som en årsak til frafall, og de andre kapitalformene kan tenkes å ha en stor påvirkning på utviklingen av dette. Dessuten kan også økt spesialisering i ungdomsalder stille høyere krav til økonomi, da barneidrettsbestemmelse vedrørende konkurranser opphører (Norges Idrettsforbund 2019).

Kjønn kan også forstås som en inngrodd form for symbolsk kapital i fotball. Dette kan forklares gjennom at doxa i fotball blir beskrevet som en herresport til å begynne med (Goksøyr 2008, s.59). Fotballen bygger derfor på en maskulin dominans grunnet herrenes tidlige etablering i fotballfeltet. Den store kommersialiseringen for herrer kan dermed skyldes at utviklingen i større grad har tillatt herrer å forbedre sine ferdigheter sammenlignet med kvinner. Dette kan tenkes å skape flere mannlige fotballforbilder enn kvinnelige, og som dermed gir høyere kulturell makt (Næss 2015). Tall i 2019 viser at NFF hadde 101 290 medlemmer der 68 183 var gutter, mens 33 107 var jenter (Årsrapport 2019, s.74). Regnet om til prosent vil dette si at 32,6% i ungdomsidrett er jenter. I barnefotballen var antallet betydelig større med drøyt 163 000 medlemmer. Også her var jentene underrepresentert der 2

av 3 var gutter (Årsrapport 2019, s.74). Ser man på all organisert idrett til sammen, utgjør jenter 46,7% i barneidrett og 43,8% i ungdomsidrett (NIF 2018, s.9). Sammenlignet med NIF er jentene i fotball 10% mer underrepresentert.

Differensieringen mellom kjønn i ungdomstiden skyldes forhold som festing, alkohol, kjærester og seksualitet (Eriksen & Frøyland 2017, s.17). Blant jentene er det tydelig at minoritetsjenter har lavere deltakelse og høyere frafall enn majoritetsjenter i idrett. Jenter med innvandrerbakgrunn har 27 prosentpoeng lavere deltakelse i ungdomsidrett sammenliknet med majoritetsjenter (Bakken 2019, s.92). Bakken beskriver økonomiske forhold, religion og kulturforskjeller som årsaker til at minoritetsjentene blir rammet hardest (Bakken 2019, s.92). Dette tyder dermed på at ferdighetene til minoritetsjentene ikke blir utnyttet og dyrket i like stor grad som majoritetsjenter. Det faktum at minoritetsjenter både er «jenter» og tilhører minoritetsgruppen med flere utfordringer knyttet til kapitalformene, kan forstås å være avgjørende for at denne gruppen blir rammet hardest.

3. Metode

I samfunnsvitenskapelig forskning skilles det mellom to tilnæringer til datainnsamling; kvantitativ og kvalitativ forskningsmetode (Ringdal 2018, s.24). Kvantitativ forskningsmetode tar for seg et stort antall enheter og som gir beskrivelser av virkeligheten i form av tall og tabeller (Ringdal 2018, s.24). Kvalitativ forskningsmetode innhenter derimot informasjon fra få informanter, der det genereres mye informasjon. Denne formen for innhenting av data legger mer fokus på forståelse enn kvantitativ tilnærming, som kan beskrives som forklarende (Tjora 2017, s.24). Den kvalitative framgangsmåten er induktiv, og beskrives eksplorerende og empiridrevet.

Mitt forskningsprosjekt går spesifikt inn i fotballfeltet, der tidligere forskning på organisert idrett generelt og Bourdieu sine kapitalformer kan tenkes å relatere til deltakelse og frafall i norsk fotball. For å undersøke dette grundigere, og ikke minst få en større forståelse om deltakelse og frafall blant personer med innvandrerbakgrunn i fotball, er derfor kvalitativt forskningsdesign min tilnærming. Årsrapporter, handlingsplan og veiledere fra NFFs hjemmesider er gode verktøy for å finne konkrete tall og områder NFF jobber for å bidra til inkludering i idretten, men dette forklarer ikke alene hvorfor minoriteter er underrepresentert. For å øke min forståelse rundt hvordan kapitalformene påvirker deltakelse og frafall i fotball,

og hvorfor minoriteter rammes hardest, anser jeg dybdeintervju som en god framgangsmåte innen kvalitativ forskning.

3.1 Intervju som kvalitativ metode

Ulike former for intervju er den mest utbredte genereringen av data i kvalitativ forskning (Tjora 2017, s.113). Semistrukturerte intervju og dybdeintervju blir beskrevet som de mest brukte metodene. Dybdeintervju er en fremgangsmåte som blir benyttet når man ønsker å studere meninger, holdninger og erfaringer (Tjora 2017, s. 114). Dybdeintervju kjennetegnes av åpne spørsmål, der informanten får muligheten til å gå i dybden på utvalgte tema. Det er vanlig å stille oppfølgingsspørsmål der det faller seg naturlig. Årsaker til deltakelse og frafall i fotball er subjektive og det er derfor flere forhold som påvirker dette i sin helhet. Som forsker er det naturlig å gjøre seg opp noen tanker på ulike fenomen, men gjennom dybdeintervju kan informantene komme med innspill som forsker selv ikke har reflektert over tidligere (Tjora 2017, s.30).

Tjora beskriver at intervjuene ikke handler kun om informantene, men at det kan brukes for å forstå sammenhenger utover informantene som individer (Tjora 2017, s.115). Refleksjon og erfaringer som blir gitt av mine informanter kan derfor tenkes å relatere til flere andre som har samme bakgrunn.

3.2 Fotballfeltet og mitt utvalg

Utvalget for mitt forskningsprosjekt er strategisk, da hovedregelen for kvalitative intervju er å rekruttere informanter som uttaler seg reflektert om det aktuelle temaet (Tjora 2017, s.130). Informantene er dermed ikke tilfeldig plukket fra populasjonen slik kvantitative surveyundersøkelser foretar. Siden denne studien fokuserer på økt forståelse rundt deltakelse og frafall i fotball blant minoriteter, var utvalget bestående av tidligere fotballspillere med innvandrerbakgrunn. Deres erfaringer om deltakelse i fotball og refleksjon rundt årsaker til eget frafall, er svært relevant for mine forskningsspørsmål. Det faktum at intervjuobjektene er tidligere fotballspillere gjør at alle har erfaring med både deltakelse og frafall i fotball. Årsakene til sistnevnte er individuelle, men de kan likevel tenkes å være i tråd med tidligere forskning.

Østkanten i Oslo består av flerkulturelle områder. Med min bakgrunn fra denne siden av byen og mitt kontaktnettverk, ga dette muligheter til selektiv utvelgning av informanter. I utvelgelsen var jeg svært oppmerksom på å velge ut informanter fra ulike oppvekstmiljøer. Dette resulterte i at alle seks intervjuobjektene kommer fra forskjellige steder på Oslos østkant. Ringdal beskriver kvoteutvelgning av informanter som en fremgangsmåte for å skape et representativt utvalg (Ringdal 2018, s.231). I den anledning kan derfor spredning av geografisk bosted i Oslo øst være et eksempel på en slik kvoteutvelgning.

Når det kommer til spredningen i alder på informantene, er eldste 25 år og yngste 21 år. Til tross for at det er lav aldersforskjell på ytterpunktene, har fem av seks informanter ulik alder. Dette gjør at kvotereguleringen er relativt godt bevart. Dessuten ønsker prosjektet å finne ut av årsaker til det lave deltakelsesmønsteret blant minoriteter i dagens samfunn, og ikke for mange år siden. Informantenes relativt unge alder gjør derfor dataene om deltakelse og frafall blant minoriteter i fotball dagsaktuelle.

Videre bar utvelgelsen preg av lik kjønnsfordeling, slik at tre gutter og tre jenter ble intervjuet. Lik kjønnsfordeling er også et aspekt som kan sørge for større representativt utvalg av samfunnet (Ringdal 2018, s. 231). På grunn av tidligere funn om at minoritetsjenter er svært underrepresentert i norsk idrett, kan dybdeintervju på minoritetsjenter og minoritetsgutter gi informasjon som forklarer dette fenomenet. På den måten kan forskjeller i erfaringer fra begge kjønn, tilføre økt forståelse for ulikheter mellom minoritetsjenter og majoritetsgutter, og som dermed reflekterer deres deltakelsesmønster i fotball.

Siden minoritetsgruppen i sin helhet består av mange forskjellige nasjonaliteter, er det også viktig å ta hensyn til dette når jeg skal velge informanter. Mangfoldet av nasjonaliteter i minoritetsgruppen gjør at individer har ulike kulturer, religion og andre forhold som kan påvirke deres forhold til idrett på ulike måter. Derfor har utvalget tatt for seg informanter med fire forskjellige nasjonaliteter. Studien dekker langt fra alle nasjonaliteter i minoritetsgruppen, men utvalget sikrer likevel en gruppe som kan reflektere rundt prosjektet og det jeg ønsker å finne svar på.

3.3 Intervjuguide og gjennomføring av intervjuer

For at gjennomførelsen av intervjuene skulle foregå på en god måte, ble intervjuguide et viktig verktøy. Denne var delt opp i oppvarmingsspørsmål, refleksjonsspørsmål og

avrundingsspørsmål. Oppvarmingsspørsmål krever lite refleksjon og er med på å skape en trygghet hos informanten om at vedkommende behersker situasjonen (Tjora 2017, s.146). Spørsmålene omhandler blant annet alder, bosted og nasjonalitet som gir anledning til å plassere deltakeren i relasjon til bakgrunnsvariabler (Tjora 2017, s.146). Når tryggheten hos informanten er på plass, gir det rom for åpne spørsmål der informanten tolker, reflekterer og går i dybden på spørsmål som blir gitt. I en slik kvalitativ datagenerering vil det derfor forekomme uforutsigbare svar, som gir digresjon og aspekter som forskeren selv ikke har tenkt på (Tjora 2017, s. 30).

Refleksjonsdelen bar preg av spørsmål knyttet til fotballdeltakelse, frafall, foreldreinvolvering og andre aspekter som kan tenkes å påvirke deltakelsesmønsteret. Spørsmålene som er blitt stilt er preget av min erfaring i fotball, og ikke minst det jeg har lært på bachelorstudiet. Eksempelvis tar spørsmål rundt frafall stilling til min oppfattelse av årsaker til frafall, årsaker foreleser Arve Hjelseth har pekt på som sentrale, og årsaker som kan relatere til Bourdieus kapitalformer. Riktignok sørger jeg for ikke å veilede informantene til konkrete svar, men heller komme med åpne spørsmål som gir dem mulighet til å komme med helt egne synspunkt og egne erfaringer.

For å skape stor refleksjon fra informantene rundt deltakelse og frafall i fotball, er forholdet og møteplassen mellom forsker og informant viktig. Forskeren forklares å ha større påvirkningskraft på at datainnsamlingen er vellykket når man er tett på informanten (Tjora 2017, s.30). Dette forklarer at dybdeintervju ansikt til ansikt gir en bedre forutsetning for god datagenerering enn over telefon. I mitt tilfelle var det planlagt å reise hjem til å Oslo for gjennomføring av intervjuene ansikt til ansikt, men på grunn av følgende av koronaviruset ble dette dessverre uaktuelt. Det resulterte i at intervjuene foregikk over Skype hjemme.

Internettforbindelsen var god og deltakernes fulle oppmerksomhet var til stedet hele veien. Allerede i oppfølgingsspørsmålene var jeg opptatt av å skape en avslappet og uformell stemning. Under refleksjonsspørsmålene vedrørende deltakelse og frafall i fotball, opplever jeg at deltakerne kom med reflekterte og utfyllende svar. Det er denne delen som danner grunnlaget for dataene som blir brukt (Tjora 2017, s.146). De utfyllende og reflekterte svarene sørget for at jeg ikke alltid trengte å stille spørsmålene som var forberedt i intervjuguiden. Samtalene hadde god flyt og jeg opplevde disse som relativt uformelle og naturlige. Oppfølgingsspørsmål ble stilt der det var naturlig, og utvalget hadde mange spennende svar.

Avslutningsvis hadde jeg avrundings spørsmål med formål å lede oppmerksomheten vekk fra refleksjonsnivået som foregår i hoveddelen. Dette er i tråd med hvordan dybdeintervjuets struktur skal være, da avrundingen skal normalisere situasjonen mellom to personer som normalt ikke ville vært så personlig (Tjora 2017, s.146). I mitt tilfelle kjenner jeg godt mange av informantene, men temaene som blir tatt opp kan likevel være sårbart på visse områder. Derfor omhandlet de siste spørsmålene mindre sårbare temaer og jeg sørget for å takke pent for deres innsats i forbindelse med denne bacheloren.

3.4 Analyse av data

I dybdeintervju anbefales lydopptak og fullstendig transkribering av materialet i etterkant (Tjora 2017, s.173). Denne metoden ble benyttet i gjennomføring av min praksis.

Lydopptaker sikret at jeg fikk med meg alt som ble sagt, og bidro også til at det var lettere å fokusere på hver enkelt informant. En annen klar fordel med lydopptaker i datainnsamlingen for dette studiet er at transkriberingen har liten feilmargin. Stor datainnsamling og liten feilmargin sørger for at analysen har et godt grunnlag.

I den stegvis- deduktive induktive metoden er transkribering av dataene det første steget (Tjora 2017, s.19). Etterhvert som rådataene har blitt bearbeidet, har jeg kodet dataene. Siden studiet skal ta for seg hvordan ungdommer tilhørende minoritetsgruppen sitt deltakelsesmønster er i lys av fire kapitalformer, er det naturlig å kode bort data som ikke er relevant. Videre har sitatene deres blitt plassert i ett eget dokument med fem kategorier. Den første kategorien er generell informasjon som plasserer deltakerne i relasjon til bakgrunnsvariablene. De fire andre kategoriene er sitater som kan plasseres under de ulike formene for kapital i fotballfeltet. Den kategoriske kodingen bidrar til en større oversikt over dataene, i tillegg til at mye data som ikke er viktig blir fjernet.

3.5 Validitetsdiskusjon

I kvalitativ forskning vil forskeren aldri være fullstendig nøytral (Tjora 2017, s.235). Med min idretts- og skolebakgrunn har dette vært med på å forme mine meninger og forutsetninger til forskningsprosjektet. Også oppveksten min i et flerkulturelt miljø har dannet den forståelsen og inngangen jeg har hatt til dette studiet. Tjora beskriver at åpenhet om denne forståelsen og det å være forberedt på å endre forståelsen underveis er viktig (Tjora 2017, s.235). Evnen til å

reflektere over om at jeg som forsker har noe til felles med informantene, om jeg har spesiell kunnskap og hvordan dette har påvirket tilgangen til feltet, utvalg, analyse og resultater styrker studiets pålitelighet (Tjora 2017, s.236). Selv om jeg er vokst opp i et område med mange utenlandske barn og unge som opplever barrierer rundt idrettsdeltakelse, og har lest tidligere forskning, er jeg godt klar over at jeg ikke besitter nok kunnskap alene som kan svare på forskningsspørsmålene. Derfor er bruken av åpne spørsmål viktig for å få frem ulike erfaringer som har vært vanskelig for meg som forsker å forutse. Ved å legge til rette for stor refleksjon fra informantene, og ikke fiske etter konkrete erfaringer, øker påliteligheten for dette studiet. I arbeidet med datainnsamlingen har også bruken av lydopptaker gitt liten feilmargen (Tjora 2017, s.237). Dette er med på å styrke prosjektets pålitelighet.

Når det kommer til overførbarhet er et utvalg på seks personer fra Oslos østkant vanskelig å argumentere for å være representativt for hele minoritetsgruppen. Likevel gir svarene deres ett nyss om noen sentrale faktorer til deltakelse og frafall. Ved å inkludere mange variabler i utvalget kan dataene som blir presentert tilføre større forståelse rundt fenomenet for fotballdeltakelse blant innvandrere. Det er ingen tvil om at det er mange potensielle informanter som er utelatt, men jeg mener at mangfoldet i den selektive utplukkingen likevel kan fange opp flere ulike sider av mine forskningsspørsmål. Informantenes forutsetninger om å kunne uttale seg reflektert rund temaet var sentralt i utvelgingsfasen, og dette ble derfor sikret gjennom et slikt selektivt utvalg.

Selv om utvalget er bestående av kun tidligere fotballspillere er det mye som tyder på at det er en sammenheng i frafall og manglende rekrutterte medlemmer (Bakken 2019, s.91). Dessuten kan manglende rekruttering skyldes lav grad av de ulike kapitalformene, som kan gjøre at personer fra denne gruppen er mindre rustet til å reflektere rundt fenomenet. Derfor kan det argumenteres for at selv om utvalget er bestående av fotballspillere som er plukket ut i fra mitt kontaktnettverk, er det likevel en gruppe som kan reflektere godt rundt fotballdeltakelse. Ved bruk av åpne spørsmål fikk utvalget selv gå dypere inn i ulike aspekter ved temaet som jeg selv ikke kunne reflektert i like stor grad. Overførbarheten til manglende rekrutterte og andre utøvere generelt, kan tenkes å være relativt god på grunn av utvalgets forskjellige variabler.

Før intervjuene ble gjennomført utarbeidet jeg informasjonsskriv og samtykkeskjema. Informasjonsskrivet informerte naturligvis om prosjektets innhold, informantenes rettigheter

til å trekke seg, anonymisering og hvordan datainnsamlingen skulle foregå. Rettighetene til å trekke seg og anonymisering sikrer at terskelen for å delta er lav. I tillegg er dette i tråd med forskningsetikk, da det innebærer en viss risiko for deltakerne grunnet brå og brutal inntrenging på andre folks arenaer (Tjora 2017, s.47). Årsaker til frafall og andre aspekter rundt fotballdeltakelsen kan være sårbar for noen, og da er anonymitet med på å skape tryggere rammer i prosjektet.

4. Diskusjon av mine funn i lys av kapitalformene

I analysedelen skal de fire kapitalformene bli drøftet opp mot sitater fra utvalget i studiet. Dette kapittelet er dermed delt opp i fire deler som tar for seg hver kapitalform i fotballfeltet. Sitatene som fremkommer skal dermed tilføre en økt forståelse for hvordan kapitalformene påvirker deltakelsesmønsteret til minoriteter i fotball, og hvorfor kjønnsfordelingen er skjev.

4.1 Økonomisk kapital

Felles for alle informantene til undersøkelsen er at ingen oppfatter dårlig økonomi som en årsak for at dem sluttet med fotball. På spørsmål om økonomi var en utfordring når det gjaldt deltakelse på cuper og reising med fotball, var det heller ingen som mente at dette var noe problem. En av guttene i utvalget sier;

«Nei, både mamma og pappa hadde bra økonomi. Det gjorde at jeg fikk vært med på alt av cuper og reising. Vi dro til Spania, Sverige og Danmark med guttelaget. Men jeg vet om flere av gutta som har slitet med dette.» (Informant 1)

Denne informanten har fått deltatt på reising og cuper, og her tyder mye på at økonomi ikke har vært et problem for vedkommende. Videre i intervjuet forklarer han at han ga seg rundt 2. klasse, men at grunnene skyldtes skole. Når jeg spør om hvordan flere av guttene slet, forklarer han det slik;

«Ehm, at man har droppet sånne turer da, eller at pappaer på laget og kanskje klubben har hjulpet økonomisk for at utenlandske skal få mulighet til å være med. Det er jo ikke bare å bli med når man har lite penger.» (Informant 1).

På oppfølgingsspørsmålet om når disse utenlandske guttene ga seg med fotball, forteller han at frafallet foregikk på ungdomsskolen. Dette er i tråd med frafallsmønsteret i ungdomsidrett

der det i starten av ungdomsidrett er betydelig flere ungdommer fra lavinntektsfamilier som slutter enn ungdommer fra høyere sosiale lag (Bakken 2019, s.91). De sosiale ulikhetene i frafall øker gjennom tenårene, men etter 1.videregående reduseres disse forskjellene.

Årsakene til at de sosiale ulikhetene blir mindre har en sammenheng med at ungdommene som er igjen i idretten i mindre grad tilhører lavere sosiale lag. Disse faktaene for idrett generelt samsvarer dermed informant 1 sin deltakelse i fotball.

Det faktum at de fra høyere sosiale lag driver lenger på med idrett, understreker at økonomi er en viktig ressurs for å kunne holde på lengst mulig. Bourdieu beskriver økonomisk kapital som den viktigste kapitalformen, og sammen med Bakken sin forskning kan dette tyde på at manglende rekrutterte medlemmer er rammet hardere av dette (Østergård 2016, s.61).

Informant 1 beskriver at turene til Spania, Sverige og Danmark foregikk på «guttelaget», som er før juniorfotball. Dette gjør at overgangen til ungdomsfotball og ungdomsfotball generelt er svært sårbart for personer tilhørende lavinntektsfamilier, da denne perioden krever ekstra utgifter for å kunne delta på aktiviteter. For at personer med lav økonomisk kapital skal få muligheten til å delta, er tiltak som blir beskrevet av informant 1 avgjørende for inkludering. Foreldre som stiller opp og klubber som gir økonomisk støtte er noen av flere tiltak for å hjelpe utøvere som sliter med å betale betingelser for å kunne delta. For guttene som slet har denne perioden vært vanskelig, og antagelig er den økonomiske kapitalen helt avgjørende for frafallet i tidlig ungdomsalder. Frafallet til både informant og guttene samsvarer forskningen til Bakken, da informanten tilhører høyere sosiale lag og guttene som sluttet lavere sosiale lag (Bakken 2019, s.91). Når en ser på manglende rekruttering i fotball, kan slike økonomiske utfordringer i tillegg til kontingenter og andre betingelser være sentrale årsaker. Informant 3 forklarer følgende på samme spørsmål;

«Vi har ålreit økonomi, og vi skulle dra på treningsleir i 2 videregående. Jeg har jo ikke deltatt på treningsleir før, men det ble uansett ikke noen problemstilling jeg måtte ta forhold til på grunn av at jeg uansett ikke kunne være med da jeg sluttet på grunn av mer tid til skole». (Informant 3).

Selv om dette sitatet ikke forklarer økonomi som en grunn til frafall, har vedkommende aldri deltatt på treningsleir før. Til sammenligning har informant 1 vært på tre treningsleirer. I hvilken grad dette er tilfeldig eller ikke er vanskelig å svare på. Riktignok blir årsaken til

frfall beskrevet som skolerelatert, men en kan ikke utelukke at økonomi kanskje har betydning likevel. For det første kan det å svare direkte på at man har dårlig økonomi være vanskelig. Og selv om økonomien kan være tilstrekkelig til å drive med idrett i sesong, kan det å ikke få delta på cup og resing være et sårt tema. Da kan det å komme med andre årsaker være en måte å unngå å komme inn på temaet.

Et annet aspekt er at ungdom ikke alltid har innsikt i familiens økonomi. Mat, hus, strøm og andre forhold er ting mange barn og unge tar for gitt, og som ikke er diskusjonstema rundt bordet. Derfor kan dårlig økonomi være skjult for barna, hvor andre forhold som «fokus på skole» skåner barna for hele sannheten. Dermed kan barn og unges oppfatning av årsakene til ekskludering fra cup og reise være annen enn realiteten. Det er viktig å poengtere at dette er på generelt grunnlag og at dette ikke nødvendigvis er tilfelle for informant 3.

For informant 6 var årsaken til frfall en annen. Han beskriver følgende på samme spørsmål;

«Jeg fikk litt ryggskader i korsryggen, jeg hadde lagt på meg litt etter ferie i hjemlandet og det var ganske vondt en periode egentlig. Siden det ikke ble bedre sluttet jeg å trene altfor hardt. Jeg har fortsatt vondt i dag faktisk, men ikke i nærheten av så vondt da selvfølgelig»
(Informant 6)

På spørsmål om han sjekket det ut og eventuelt hvorfor ikke, forklarte han;

«Jeg har ikke tenkt så mye på det egentlig. Jeg har ikke tatt det så seriøst at jeg må til legen egentlig. Det stoppet da jeg sluttet med fotball, men kommer litt iblant når jeg trener hardt bare». (Informant 6)

Ryggskadene blir pekt på som årsaken til frfall, og dette kan tenkes å være sammensatt av alle tre hovedformene for kapital. Siden denne delen skal ta for seg økonomisk kapital, vil det derfor kommenteres i lys av dette. Idrettsskader er en utfordring for mange, og er avgjørende for at flere idrettskarrierer tar slutt. Da Informant 6 ga seg med fotball sommeren til 2. klasse på videregående grunnet ryggskader, ble dette aldri sjekket ut hos lege. Røntgenbilder, behandling og andre tjenester koster penger, og for informant 6 kan mangel på økonomisk kapital sørge for at dette aldri ble gjennomført. Dette resulterer i at opptreningen og hjelp ikke blir iverksatt på en ordentlig måte, og som dessverre kan få følger for resten av livet. Slik

informant 6 oppfatter årsaken til frafall i fotball er det på grunn av ryggskade, men dersom mengden økonomisk kapital hadde vært større, kan det tenkes at vedkommende hadde oppsøkt spesialist for å bli kvitt skaden, og dermed spilt fotball videre. Han kjenner skaden selv den dagen i dag, og det tyder på at skaden kan være ganske alvorlig.

For utvalget mitt er det ingenting som forklarer direkte at økonomi er en sentral årsak til frafall i ungdomsalder. Dette kan ha en sammenheng med forskningen til Bakken om at frafallsmønsteret har en tydelig sosial profil. Mitt utvalg kan derfor tenkes å være godt representert av innvandrere fra litt høyere sosiale lag enn de fra lavinntektsfamilier. Det er tross alt ungdommer tilhørende lavinntektsfamilier som blir beskrevet å være ekstra sårbare i ungdomsalder, der ungdomsskolen opplever størst frafall. Krav til økonomisk kapital er derfor mer avgjørende for frafall i tidlig ungdomsalder, og ikke minst manglende rekruttering til å begynne med. Selv om økonomi blir beskrevet som den viktigste kapitalformen, indikerer utvalget mitt at dette altså ikke er tyngden på vektskålen (Østergård 2016, s. 61). Likevel er det noen sitater som kan argumentere for at økonomi potensielt kan ha hatt en liten påvirkning i deres frafall, og det er disse som har blitt presentert her. Spesielt informant 6 kan argumenteres for å besitte lite økonomisk kapital, men årsakene kan vel og merke også skyldes mangel på de andre kapitalformene.

4.2 Kulturell kapital

Alle informantene i utvalget ga seg med fotball på videregående, og alle årsakene kan knyttes opp mot kulturell kapital. Hele fire av seks informanter forklarer prioritering av skole som primærgrunn for frafall, mens de to andre også mener det er én medvirkende faktor. Grunnene til frafall blir beskrevet slik av to informanter;

«Det er studiet, at jeg måtte flytte. Jeg tror jeg presset meg selv veldig hardt. Foreldrene mine forventet også mye på skolen. De ønsket at jeg skulle gjøre det bra på studiet og på skolen, siden man ikke tjener all verden som fotballspiller og fordi det er viktigere». (Informant 2)

«(...) Jeg ble seriøs på skolen. Jeg har alltid vært en skolegutt, og vi er relativt opptatt av utdanning hjemmefra. Det var en del skolepress, dem synes det ble viktigere med årene. Og da var det naturlig å slutte i 1-2 videregående (...).» (Informant 4).

Sitatene poengterer at skolen ble viktigere med årene og det viser seg at hele fem av seks i utvalget opplever skolepress fra foreldre. Krav om gode karakterer har blitt større for mange studier de siste årene, og i dagens samfunn kreves det utdanning på mange arbeidsplasser. Det som blir sagt av informantene samsvarer dermed prestasjonsjaget på skolen som fotballutøvere i casestudiet opplever (Sæther 2016, s.76). Casestudiet forteller ingenting om etnisitet i utvalget, og derfor kan skole forstås som meget stressende for både minoritets- og majoritetsgruppen. I mitt forskningsprosjekt blir foreldrepess på skolen fremstilt som en stor faktor, og foreldrenes syn på viktigheten av utdanning kan dermed gjøre at idrettens betydning blir mindre. Siden lavinntektsfamilier har en tett sammenheng med familier med innvandrerbakgrunn, kan derfor utdanning være en viktig løsning for å øke mengden økonomisk kapital for denne gruppen. Utdanning gir som kjent bedre forutsetninger for sikker jobb og høyere lønn.

Sitatet til informant 2 underbygger dette da foreldrene mener datteren ikke vil tjene all verden som fotballspiller, og at skole er viktigere fokusområdet. Det er vanskelig å være uenig i at skole og utdanning er viktig i livet, men sitatet indikerer at hun ga seg meg fotball på grunn av at fotball ikke gir tilstrekkelig med økonomisk kapital. Foreldrenes syn på økonomisk kapital gjenspeiler Bourdieus oppfatning om at økonomisk kapital er den mektigste ressursen (Østergaard 2016, s.61) For å øke denne økonomiske kapitalen anser familien derfor økning av kulturell kapital i form av utdanning som en viktigere prioritering. Kravene som er satt fra både foreldre og utdanning gjør at kombineringsen utgår. Det er mange eksempler på at skole og fotball kan kombineres, men her ble ikke dette tilfellet. Foreldre har stor påvirkning på barn og unge, og foreldres meninger kan derfor påvirke deres. Sånn sett kan frafall grunnet skole skyldes både direkte fra beslutninger som foreldre tar, men også av at ungdommene tar opp etter deres meninger og holdninger.

En annen årsak som kommer frem i intervjuene er at foreldreinvolveringen er relativt lav. Dette gjenspeiler at det er stor sannsynlighet for at foreldreinvolveringen blant utenlandske er lav, grunnet manglende forståelse rundt idrett (Ødegård m.fl. 2016, s.60). I likhet med økonomi blir ikke foreldreinvolvering fremstilt som årsaker til frafall direkte. Det er likevel grunn til å tro at foreldreinvolveringen i utvalget sørget for flere tidligere frafall. I intervjuene beskriver fire informanter at foreldrene ikke er noe engasjerte i idretten. En av disse forklarer foreldrenes engasjement i deres fotballdeltakelse slik;

«(...)Fotball er ikke stort i hjemlandet, så dem er ikke så interessert i fotball. Dem har forhold til cricket da. De kom på et par hjemmekamper husker jeg. Jeg derimot er veldig glad i fotball og da har det sikkert bare blitt sånn». (Informant 4).

Utsagnet forklarer at foreldrene ikke besitter mye kunnskap om fotball. Deres uvitenhet om fotball sammenlignet med cricket, kan tenkes å ha en påvirkning på deres involvering. Informanten husker at foreldrene har kommet på et par hjemmekamper fra hele karrieren, og vedkommende har spilt fotball store deler av livet. Dette tyder på at foreldreinvolveringen kan ha påvirket frafallet, da lite kunnskap om viktigheten av fysisk aktivitet kan øke sjansen for at deltakelsen utgår (Ødegård m.fl. 2016, s.60). Vedkommende er ikke oppvokst i en fotballkultur og dermed reduseres sjansen for å være aktiv. I lys av Bourdieu kan deltakelsen også forstås gjennom habitus, da informant 4 sin mulighet til å utfolde seg i aktiviteter kan være noe begrenset grunnet familiens forståelse av idrett. Oppvekst til en person har stor betydning for hvordan individet handler og velger veier, og liten foreldreinvolvering hvor idretten får liten oppmerksomhet kan bidra til frafall (Østergaard 2016, s.60). Videre forklarer han at skolen hadde klart mest påvirkning på frafallet, men også følgende;

«Etterhvert dabbet det litt av. Jeg likte det godt, men var nok kombinasjon av flere ting. Det faset litt ut naturlig på grunn av at andre ble flinkere og jeg utviklet meg ikke som jeg håpte (...)». (Informant 4).

Coté beskriver hvordan talentutvikling foregår, der foreldreinvolvering har en sentral rolle for utvikling av ferdigheter (Wolfenden & Holt 2006, s.110). I fotball er ferdigheter en form for symbolsk kapital. Redusert kulturell kapital i form av lav foreldreinvolvering, kan dermed bidra til at ferdighetene ikke utvikles optimalt. Liten erfaring om fotball og dens betydning fra foreldre, kan derfor sørge for at dem ikke legger nok til rette for utvikling av ferdigheter. Gode ferdigheter og mestring er kjente fenomen som gir motivasjon. For informant 4 ble manglende ferdigheter og liten utvikling beskrevet som en faktor til frafall i 1.klasse på videregående.

Til sammenligning har de to eneste informantene med engasjerte foreldre hatt gode ferdigheter. Disse to informantene er henholdsvis gutt og jente, der begge har deltatt på sup og sone treninger. Sup og sone treninger er et ekstratilbud for spillere med gode ferdigheter i

fotball. Treningene foregår en gang i uken med jevnaldrende spillere. Begge disse hadde fedre som fotballtrener, og jenta forklarer følgende på spørsmål om foreldrenes engasjement;

«Pappa er ganske engasjert egentlig. Han er grunnen til at jeg har spilt masse fotball alle disse årene. Han var en god støttespiller. Pappa var med og støttet når han kunne, og han var faktisk også hjelpetrener en liten periode» (...) (Informant 2).

Foreldrenes engasjement og fedrenes rolle har antagelig gitt positiv effekt på deres ferdigheter. Den positive effekten gjenspeiler forskningen til Coté. Gode ferdigheter gir økt makt i fotballfeltet og dette kan gi ytterligere motivasjon til å fortsette med idretten (Ommundsen 2011, s.55). Selv om begge to ga seg med fotball grunnet skole, kan det tenkes at dem spilte fotball lenger enn dem ellers ville gjort. Jenta spilte fotball helt frem til 3.klasse, og var dermed lengst med i fotballen av samtlige i utvalget. Farens involvering i fotballen kan forstås som en sentral faktor til dette. Ingen av de fire med liten/ ingen foreldreinvolvering ble tatt ut på sup eller sonetreninger. Sammenhengen mellom foreldrenes involvering og talentutvikling kan derfor i mitt utvalg underbygge det Coté beskriver om fenomenet. Utøvernes oppvekst og habitus kan sånn sett forstås å påvirke deltakelsesmønsteret, og det er tydelig at informantene med idrettskultur i familien får bedre forutsetninger til å drive med fotball.

Et annet spennende forhold som belyser kulturell kapital er religion. Når Bakken konkluderer økonomisk kapital som avgjørende for at idrettsdeltakelsen uteblir, inkluderer han også religion som en annen faktor for at minoritetene rammes ekstra hardt (Bakken 2019, s.92). Religion er veldig forskjellig innad minoritetsgruppen, og kan derfor påvirkes på ulike måter. I mitt utvalg har religionen islam vært en barriere for fotballdeltakelsen til en av informantene. Han beskriver at foreldrenes engasjement til fotball har påvirket hvor god og hvor lenge han spilte fotball. Han forklarer det slik;

«Ja jeg vil si det fordi det tok veldig lang tid før jeg fikk lov til å begynne å spille på lag. Og det var fordi moren min ville at jeg skulle drive med masse religiøse greier, dra på koranskole og sånne ting. Til slutt møtte jeg bare opp på en fotballtrening og dro ikke på koranskole. Hun ble drit sur også tok jeg det bare derfra egentlig. Sånn slutta jeg liksom, og stod opp for meg selv på en måte». (Informant 6).

I intervjuet kom det frem at vedkommende startet med fotball i 6.-7. klasse, og at foreldrene ikke var engasjerte i fotball. Morens prioritering av islam og foreldrenes minimale erfaring om fotball som idrett har hatt en stor betydning for denne personens fotballdeltakelse. For å kunne delta i fotball måtte informantene stå opp for seg selv og droppe det moren hadde planlagt for han religiøst. Han forteller videre at moren betalte kontingenter for at han kunne spille fotball sammen med kameratene sine senere. Likevel viser sitatet at det var utrolig vanskelig å få spille fotball til å begynne med, og at religiøse forhold i personens oppvekst og habitus har bidratt til sen idrettsdeltakelse.

Foreldrenes oppfatning av religionens viktighet, uavhengig av barnets ønske, kan tenkes å relatere til andre personer som er oppvokst i religiøse hjem. Å trosse foreldrenes ønske er vanskelig, og det er langt fra sikkert at andre utenlandske foreldre i samme situasjon hadde betalt kontingent når barnet dropper koranskole for å drive med idrett. Foreldrenes erfaring og oppfattelse av idrettens viktighet er forskjellig, og det er tydelig at idretten stod svakt hos foreldrene til informant 6. Dermed kan idrettskulturen i familien og habitusen til informantene gjenspeile deltakelsesmønsteret og tidligere forskning (Ødegård mfl. 2016, s.60).

Vedkommende ga seg som tidligere nevnt av idrettsskade og foreldrenes mangel på forståelse rundt idrett kan også forklare dette. Deres involvering i idrett og lite kunnskap om idrettsskader kan ha medført at skaden aldri ble sjekket.

Kort oppsummert er press på skole, foreldreinvolvering og religion dermed tre årsaker som påvirker deltakelsesmønsteret for mitt utvalg. Førstnevnte blir oppfattet som den klart viktigste, og dette kan tenkes å relatere til frafall for mange ungdommer generelt fra minoritetsgruppen. Mangel på kulturell kapital har stor påvirkning for ungdommene i utvalget, og dette gjenspeiler nok også frafall i ungdomsårene. Siden ungdommene i utvalget ga seg med fotball på videregående, kan det tenkes at informantene har en ålreit økonomi hjemmefra. Mye tyder heller på at kulturell kapital har større betydning for frafall i denne fasen. Fokus på utdanning, resultat av liten foreldreinvolvering og religion er noen av disse.

4.3 Sosial kapital

Størrelsen på kontaktnettverket, tilgang på informasjon og mektige kontakter er ulike former for sosial kapital. I arbeidet med å integrere innvandrere er idretten en fantastisk arena for å utvikle kontaktnettverk. Gjennom fotball lærer barn og unge å samhandle med andre

mennesker, respekt og andre sunne verdier. Innlæring av blant annet normer og regler i fotball kan dermed gi økt kulturell kapital. For utenlandske foreldre kan språkbarriere og mangel på kulturell- og økonomisk kapital påvirke kontaktnettverket negativt. Dette kan igjen resultere i at fotballdeltakelsen uteblir. I mitt utvalg har alle deltatt i fotball, men det er likevel noen sitater som tyder på at mangel på sosial kapital har betydning for deltakelsesmønsteret. Informant 3 og 5 har to forskjellige innganger til fotball, og de beskriver følgende om hvorfor de startet med fotball;

«Jeg startet å spille fotball i 8 klasse. Dette gjorde jeg frem til 1 videregående. Jeg spilte med gode venner og trivdes godt. Det var ingen utenlandske som spilte fotball til å begynne med. De som deltok i idrett var med på håndball. Da var det også lettere å begynne der».
(Informant 3)

«Det var fordi alle vennene mine startet. Også prøvde jeg ut et par treninger, og gjorde det mest for venners skyld egentlig». (...) (Informant 5)

Informant 3 forteller i intervjuet at hun startet med fotball i 8.klasse. Til sammenligning startet informant 5 i 1.klasse på barneskolen. Hovedårsakene til deltakelsen for dem begge var andre venner som tok del i fotball. Dette forklarer at kontaktnettverket ble en sentral årsak til deltakelse fra starten av. Informant 3 forklarer at hun startet med håndball først, men at fotball var den morsomste idretten. Dette forklarer derfor hvor sentralt sosial kapital er for hvilken idrett som blir valgt, og ikke minst om det er mulighet å velge i det hele tatt. Foreldre har en sentral rolle i rekruttering av barn i idrett, og for utenlandske foreldre kan språk tenkes å være en barriere. Språk er en del av individers habitus, og mangel på kommunikasjon kan sørge for at muligheten til å melde barn inn i idretten er utfordrende (Østergaard 2016, s.60). For utenlandske familier kan derfor økning av sosiale kapital være ekstra vanskelig.

For informant 6 var det lenge en utfordring å spille fotball grunnet religion. Da han spilte fotball ble laget oppløst, og da ble broren en viktig årsak til at han kunne fortsette med fotball;

«Jeg begynte i 6-7 klasse før laget ble oppløst. Så var jeg heldig siden broren min tok over og laget ble samlet igjen. At broren min var trener gjorde det lettere for meg å fortsette».
(Informant 6).

I dette tilfelle er broren en viktig kontaktperson for at personen fortsatte med fotball. Storebroren samlet laget etter en oppløsning, og ettersom han var trener hadde han stor makt for guttenes deltakelse. Mektige kontakter blir beskrevet som en av flere faktorer innen sosial kapital, og for informant 6 viser dette at mengden av sosial kapital var tilstrekkelig for å kunne drive med fotball videre (Østergaard 2016, s.61). Selv om det er barrierer fra familie med press på skole og religion, hadde vedkommende mulighet til å spille fotball i denne perioden.

Når det derimot kommer til frafallet for informanten, kan det tolkes at mengden sosial kapital i sin helhet likevel er liten. Ryggskaden som ble beskrevet som årsak til frafall i idretten, er antagelig sammensatt av krav til både økonomisk, kulturell og sosial kapital. De to førstnevnte har blitt forklart tidligere, men i lys av sosial kapital kan mektige kontaktpersoner og ikke minst størrelsen på nettverket ha vært for lite. Informanten hadde riktignok broren som en relativt mektig kontaktperson i fotball for å fortsette selv, men dette hjelper ikke utelukkende for å sjekke skaden. Det er viktig å poengtere at fotballaget var oppløst for en periode, og at det derfor kan argumenteres for at det ikke er ypperlige ressurser i klubben og nærmiljøet. Derfor kan man ikke utelukke at broren besitter få mektige kontakter selv, og at det er vanskelig å oppsøke riktig spesialist med tanke på skaden. En sammensetting av dårlig råd, lite erfaring om idrettsskader og lite nettverk med få mektige personer, kan slik resultere i at informanten ga seg med fotballen.

For barn og unge tilhørende minoritetsgruppen kan lav mengde sosial kapital være helt avgjørende for at deltakelsen i fotball uteblir. I mitt studium er utvalget bestående av informanter som har spilt fotball, og de har derfor ikke blitt rammet like negativt som manglende rekrutterte barn og ungdommer. Sitatene til informant 3 og informant 5 underbygger nettopp at kontaktnettverk var viktig for deres fotballdeltakelse, og dette er en barriere mange opplever.

Alle kapitalformene påvirker hverandre i stor grad, og stor foreldreinvolvering kan bidra til at tilretteleggingen for barn er god. Fedrene som var fotballtrener for to av informantene er mektige kontaktpersoner for utøverne. Denne sosiale kapitalressursen gjør at mulighetene for å utvikle seg og drive med fotball lenger i større grad er tilrettelagt for disse, enn for utøvere med lav sosial kapital. Informant 2 drev med fotball lengst av samtlige i utvalget, og hennes far er en viktig årsak til nettopp det. Når det derimot kommer til informant 6, kan knappheten

på sosial kapital være en medvirkende faktor til frafallet. Broren var en viktig ressurs for deltakelsen, men i frafallet kan den totale sosiale kapitalen tenkes å ha vært for liten. Dette kan tenkes å relatere til flere utover utvalget.

4.4 Symbolsk kapital

I fotballfeltet kan ferdigheter og kjønn forstås som symbolsk kapital, da dette tilsynelatende gir høyere makt. Sånn sett har herreutøvere med gode individuelle fotballferdigheter bedre forutsetninger for stor makt i fotball enn kvinner uten gode ferdigheter. For at en utøver skal få muligheten til å utvikle sine ferdigheter på best mulig måte, er kravene til økonomisk-, kulturell- og sosial kapital viktige forutsetninger for å dyrke og utnytte ferdighetene best mulig. Spesialisering legger til rette for spesifikk utvikling av ferdigheter, og for utøvere som opplever svak prestasjonsutvikling kan dette gi utslag på motivasjonen (Ommundsen 2011, s. 55). Informant 3 forklarer det slik på spørsmål om hvordan hun opplevde spesialisering på ungdomsskolen;

«Det var noen som vil satse og brukte mer tid på fotball ellers. Jeg ville bare trene og ha det gøy. Jeg følte meg aldri flink nok til å bli skikkelig god, og det er vel derfor jeg aldri satset skikkelig». (Informant 3)

Sitatet fremstiller manglende ferdigheter som en sentral årsak til at hun ikke hadde motivasjon til å satse skikkelig. Hun opplyste tidligere at skole var grunnen til frafall, men det kan ikke utelukkes at manglende ferdigheter også har påvirket frafallet. Det er nettopp dette Ommundsen forklarer som en sentral årsak til at utøvere faller fra når spesialisering foregår (Ommundsen 2011, s.55). Vedkommende startet med fotball i 8. klasse, og dette har etter stor sannsynlighet sørget for at de andre medspillerne har hatt muligheten til å utvikle fotballferdighetene i lengre tid. Mangel på andre kapitalformer som kan ha påvirket hennes deltakelse til å begynne med har derfor sørget for at ferdighetene uteblir, og som igjen kan ha gitt svekket motivasjon. Lav sosial kapital og lav foreldreinvolvering som er beskrevet i løpet av intervjuet, kan være to kapitalformer som har begrenset hennes mulighet til å utvikle ferdighetene best mulig. Sammenhengen mellom lav foreldreinvolvering og mangel på ferdigheter underbygges av tidligere forskning (Wolfenden & Holt 2006, s.110). Dette er også tilfelle for informant 4, da også han opplevde lav foreldreinvolvering og at andre var flinkere.

På spørsmål om hva fotballen kunne gjort annerledes for at informant 5 skulle fortsatt, blir følgende sagt;

«Ehm, det hadde nok vært dersom det hadde vært kultur for at man driver med fotball lenger enn 16 år. Det er jo da man ofte splittes og man må samle seg med yngre for å få nok spillere. Også er det jo typ det at man begynner å drikke alkohol og dra på fester. Jeg hadde aldri motivasjon for å bli skikkelig flink, det var mer sosialt for min del. (...)». (Informant 5)

Informanten oppfatter at det er kultur for at jenter gir seg med fotball i 16-årsalderen, og at man må samle seg med yngre for å danne lag. Gjennom fotballens doxa og maskuline karakter kan det derfor tenkes å skape flere mannlige forbilder, der det er flere gutter som ønsker å satse på fotball enn jenter. Det er viktig å understreke at det er mange dyktige kvinnelige fotballspillere. Forrige kvinnelige fotballmesterskap engasjerte det norske folk, bordene på kontraskjæret var stappet og mange kvinnelige idoler ble fremstilt på storskjermen. Likevel kan det tenkes at fotballens tidligere doxa påvirker kjønnsfordelingen fortsatt i dag, og der dette er med på å påvirke jentenes fotballinteresse. Fotballens doxa stiller dermed krav til habitus, som blant annet er et resultat av kjønn, sosioøkonomisk bakgrunn og minoritetsbakgrunn (Østergaard 2016, s.61). Habitus og doxa kan derfor påvirke hennes fotballinteresse, da hun beskriver å spille fotball på grunn av det sosiale, og ikke for å bli skikkelig flink. Prioritering av andre ting som drikking og festing er årsaker som blir fremstilt av informanten, og dette er akkurat det samme Eriksen og Frøyland peker på som årsaker til skjevfordeling i kjønn i organisert idrett (Eriksen & Frøyland 2017, s.17).

Av jentene er minoritetsgruppen klart hardest rammet i idrett, og i fotballfeltet er underrepresentasjonen spesielt stor (NIF 2019, s.74). Informant 5 oppfatter at jenter som er med i ungdomsalder gir seg rundt 16-årsalderen, og dette skyldes antagelig feltets maskuline karakter, som kan tenkes å være mer tilrettelagt for gutter (Goksøyr 2008, s.59). For jenter med minoritetsbakgrunn kan feltets inklusjonsbetingelser av både kapital og habitus være ekstra utfordrende. Å tilhøre både «minoritetsgruppen» og det å være «jente», gjør at barrierene for å spille fotball er stor. Siden det er disse to gruppene som blir rammet hardest i fotballfeltet, og idrett generelt, er det grunn til å tro at minoritetsjenter opplever de største utfordringene med å spille fotball. I fotballfeltet inngår kapitalformene veldig inn i hverandre, og stor mengde kapital viser å påvirke positivt på ferdigheter. For minoritetsjenter kan mangel på de ulike kapitalformene og habitus sørge for at gode ferdigheter uteblir. Dårlige

forutsetninger og større terskel for å oppnå makt i feltet, kan derfor konkluderes å være avgjørende for lav deltakelse blant jenter, og da spesielt minoritetsjenter.

5. Hovedfunn og konklusjon

Basert på intervjuene og tidligere forskning har mengden av de ulike kapitalformene utslag på individets makt i fotballfeltet. Habitus og doxa inkorporeres i dette, hvor jenter og minoriteter sin habitus kan forstås å bli utfordret av feltets doxa, og som gjør at inklusjonsbetingelsene for disse gruppene i feltet er ekstra utfordrende. Sitatet som forklarer feltets kultur om at jenter gir seg med fotball før, underbygger at jentene underlegger seg det doxiske og blir utsatt for symbolsk vold (Østergaard 2016, s.61-62) Forutsetninger og krav til å delta i fotball viser at minoriteter er mer sårbare enn majoritetsgruppen, og inklusjonsbetingelsene kan sånn sett sørge for at også minoriteter blir utsatt for symbolsk vold. I den anledning, har som nevnt i innledningen, NFF brukt ressurser på to «veiledere» og «jenter» som satsningsområdet for at fotballfeltets klubber skal legge mer til rette for at disse to gruppene skal få deltatt i større grad. NFF sine handlinger kan derfor oppfattes som heterodoxisk, da de motarbeider det som er feltets doxa ved å tilføre større kompetanse om inkludering av alle folkegrupper (Østergaard 2016, s.60). Forhåpentligvis vil dette på sikt sørge for at feltets doxa endres, og at habitusen til de to gruppene derfor blir mindre ekskluderende i fotball framover.

Intervjuene i mitt utvalg samsvarer mye tidligere forskning og gir en ytterligere forståelse for deltakelsesmønsteret i fotball. Bakken beskriver økonomi som den viktigste årsaken til manglende rekruttering i idrett, mens mitt utvalg er bestående av informanter som kan tenkes å ikke være en del av familier tilhørende lavere sosiale lag (Bakken 2019, s.91). Dette gjør derfor at økonomi har mindre betydning for denne gruppen, mens lav foreldreinvolvering og press på skole hjemmefra virker å ha større betydning for frafallet. Sistnevnte blir tolket som viktig prioritet på grunn av sikker jobb og bedre forutsetninger for god lønn. Religion er en faktor som påvirker fotballdeltakelsen, og dette kan tenkes å gjelde flere manglende rekrutterte utøvere fra religiøse hjem. Videre har kontaktnettverket vært avgjørende for alle informantenes rekruttering til fotball, og spesielt venner og familie har vært en fremtredende årsak. Dermed stilles det krav til sosial kapital, og for utenlandske familier med annet språk kan dermed habitusen gjøre idrettsdeltakelsen ekstra utfordrende. Når det kommer til ferdigheter fremstiller flere at mangel på dette kan ha påvirket frafallet noe. Et prestasjonsorientert fokus understreker dermed viktigheten av ferdigheter i fotballfeltet.

Kjønn er en form for symbolsk kapital, og i fotballfeltet kan minoritetsjenter forstås å være ekstra hardt rammet, da krav til de ulike kapitalformer, doxa og habitus i feltet medfører at individer tilhørende begge grupper opplever flest barrierer.

6. Referanser

Aftenposten (2019, 11. juni) - Messi tilbake på inntektstoppen: Så mye tjener han.

Aftenposten, Hentet fra

<https://www.aftenposten.no/sport/i/50r5Lz/messi-tilbake-paa-inntektstoppen-saa-mye-tjener-han>

Bakken, A. (2019) *Idrettens posisjon i ungdomstida* (rapport nr. 2), hentet fra

<https://fagarkivet.oslomet.no/nb/item/asset/dspace:13231/NOVA-Rapport-2-2019-Idrettens-posisjon-i-ungdomstida-25-februar-2019.pdf>

Bakken, A. (2018) *Ung i Oslo* (rapport nr. 6), hentet fra

<http://kriminalitetsforebygging.no/wp-content/uploads/2018/06/Ny-Nettutgave-Ung-i-Oslo-2018-18-juni-2018.pdf>

Fredheim, G. O. (2017) *Sterk økning i antall barn og unge som sier de er aktive i organisert idrett*, hentet fra

<https://www.idrettsforbundet.no/nyheter/arkiv/sterk-okning-i-antall-ungdommer-som-sier-de-er-aktive-i-organisert-idrett/>

Goksøyr, M. (2008) *Historien om norsk idrett*, Oslo: Abstrakt Forlag AS

Madsen, C. (2019) *Ønsker å gi klubbene kompetanse om inkludering*, hentet fra

<https://www.fotball.no/fotballens-verdier/inkludering/2019/inkluderingskonferanse/>

Norges Fotballforbund (u.å.) *Inkludering av barn og unge fra lavinntektsfamilier*, hentet fra

<https://www.fotball.no/contentassets/08efec4c3c4a41bf80f470d30557c3fc/inkludering-av-barn-og-unge-fra-lavinntektsfamilier.pdf>

Norges Fotballforbund (u.å.) *Årsrapport 2019*, hentet fra

<https://idrettsforbundet.sharepoint.com/sites/NFFverktøykasse/Delte%20dokumenter/Forms/AllItems.aspx?id=%2Fsites%2FNFFverktøykasse%2FDelte%20dokumenter%2Fforbundsting-et%2FÅrsrapport%5F2019%2Epdf&parent=%2Fsites%2FNFFverktøykasse%2FDelte%20do>

[kumenter%2Fforbundstinget&p=true&originalPath=aHR0cHM6Ly9pZHZldHRzZm9yYnVuZGV0LnNoYXJlcG9pbmQuY29tLzpiOi9zL05GRnZlcm0b3lrYXNzZS9FYjI3MUplVIN3NUJrcjIQTEhBQ2QxSUIndTIKVzVFbHZXZEREbkFkeGlEd2xnP3J0aW1lPVhoUXhRM2p6MTBn](#)

Norges Idrettsforbund (u.å.) Bestemmelser om barneidrett. Hentet fra

<https://www.idrettsforbundet.no/tema/barneidrett/bestemmelser-om-barneidrett/>

Norges Idrettsforbund (u.å.) Idretten vil! Langtidsplan for norsk idrett 2019- 2023, hentet fra

https://www.idrettsforbundet.no/contentassets/8149372c5d4d439cb1b34fc1625032f0/idretten-vil_langtidsplan-for-norsk-idrett-2019-2023_lr.pdf

Norges Idrettsforbund (u.å.) Idrettspolitisk dokument tingperioden 2007- 2011, hentet fra

https://www.idrettsforbundet.no/siteassets/idrettsforbundet/tema/om-nif/ipd_2007-2011.pdf

Næss, T. M. (2015, 13. juni) – Jentene velger seg mannlige forbilder. *Aftenposten*, hentet fra

<https://www.aftenposten.no/sport/football/i/VbG0A4/jentene-velger-seg-mannlige-forbilder>

Ommundsen, Y. (2011) Spesialisere tidlig og plukke talenter- er det så lurt? i Hanstad, D. V. (red), *Norsk idrett*, (s. 53- 66). Oslo: Akilles

Ringdal, K. (2018). *Enhet og Mangfold* (4.utg.). Oslo: Fagbokforlaget

Sæther, S.A. (red), (2016) *Trenerroller* (2. utgave) Bergen: Fagbokforlaget

Tjora, A. (2017) *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (3. utgave) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag

Wolfenden, L.E. & Holt, N.L. (2006) Talent Development in Elite Junior Tennis: Perceptions of Players, Parent & Coaches. *Journal of applied sport psychology*, 17(2), 106-126. Hentet fra <https://doi.org/10.1080/10413200590932416>

Østergaard, C. (2016) Bourdieu- smag, distinktion og idrætten som et sosialt felt i Wagner, U. (red), *Grundbog i idrætssociologi* (s.53- 70) København: Forfatterne og Munksgaard

Ødegård, G., Bakken, A. & Strandbu, Å. (2016) *Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom* (rapport nr. 7), hentet fra

<https://samfunnsforskning.brage.unit.no/samfunnsforskning-xmlui/handle/11250/2445378>

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Vil du delta i forskningsprosjektet ” *Fotball blant både gutter og jenter med minoritetsbakgrunn i Oslo- fotballen*”?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt om deltakelse og frafall blant utøvere med minoritetsbakgrunn i fotball i Oslo. I dette skrivet gis informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med prosjektet er å se nærmere på deltakelse og frafall i fotball blant utøvere med minoritetsbakgrunn. Opplysninger som kommer frem av intervjuobjektene vil bli brukt i et forskningsprosjekt i forbindelse med en bacheloroppgave i samfunns- og idrettsvitenskap på NTNU.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Norges teknisk- naturvitenskapelige universitet (NTNU) er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du inviteres til å delta i prosjektet da du fyller kriteriet om å tilhøre en minoritetsgruppe, og som spiller/ har spilt fotball i Oslo.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer dette et personlig intervju som tar mellom 30-60 min (avhengig av hvor mye du ønsker å fortelle). Ved samtykke vil intervjuene reistreres som lydopptak. Transkriberingen av intervjuet vil foregå på en datamaskin uten internett. Dette vil sikre full anonymisering av deg som informant, og hverken ditt navn eller klubbens navn vil bli nevnt i oppgaven.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger om deg vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Vi behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket.

- Ved NTNU vil kun min veileder, Martin Nesse ha tilgang til opplysninger under bearbeiding av datainnsamling.
- Uredigert data fra intervjuet vil som nevnt bevares på en egen pc uten tilknytning til internett for å sikre at kontaktopplysninger blir utelukket i den redigerte dataen. Navn og andre opplysninger vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Slik informasjon vil også bli slettet etter datamaterialet er anonymisert.

Deltakere vil ikke kunne gjenkjennes i publikasjon, da opplysningene som kommer frem i den ferdige oppgaven ikke vil kunne vise til en spesifikk klubb. Eksempelvis vil et lag i 1.divisjon bli brukt i stedet for klubbens navn, i tillegg til at alder på informanter ikke vil bli spesifisert annet enn eksempelvis «i 20-årene».

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 08.05.2020. Etter oppgaven vil personopplysninger og opptak bli eliminert og slettet fra både lydopptaker og data.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg,
- å få rettet personopplysninger om deg,
- få slettet personopplysninger om deg,
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet), og
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra NTNU har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- Veileder Martin Nesse ved NTNU: martin.nesse@ntnu.no
- Student Ola Brustad ved NTNU: olab_97@hotmail.com
- NSD – Norsk senter for forskningsdata AS, på epost (personverntjenester@nsd.no) eller telefon: 55 58 21 17.

Med vennlig hilsen

Prosjektansvarlig

Ola Brustad

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet **Deltakelse/ frafall blant både gutter og jenter med minoritetsbakgrunn i Oslo- fotballen**, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. 08.05.2020

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Intervjuguide

Intervjuguide:

Åpningsspørsmål:

- Kan du fortelle litt om deg selv?
 - Alder
 - Bosted
 - Hobbyer
 - Arbeidsoppgaver
- Hvor er familien din fra?
 - Har dine foreldre vært engasjerte i fotballen din?
 - Har dette påvirket utfallet for deg i fotball?
- Hvordan ser en uke ut for deg nå?

Refleksjonsspørsmål

Biografisk idrettsprofil:

- Kan du beskrive din fotballkarriere?
 - Når startet du?
 - Hvor har du spilt fotball?
 - Har du drevet med andre idretter?
 - Hva var avgjørende for at du startet med fotball?
 - Familie, venner, andre.
 - Hvordan var trenerne som barn? (6-12)
 - Fokusområder
 - Hvordan var overgangen til ungdom? (13-19)
 - Endret treningene og fokusområdet seg?
 - Krevdes det mer i denne fasen? I så fall på hvilken måte?

- Hvordan så treningshverdagen ut på dette tidspunktet?
- Hvordan opplevde du spesialisering og satsing i ungdomsårene?
- Deltok du på sup eller sone?

Frafall:

- Hvorfor sluttet du med fotball?
 - Økonomi?
 - Spesialisering?
 - Ambisjonsnivå?
 - Skole?
 - Skader?
 - Annet?
- Var det noen utfordringer eller barrierer ved å spille fotball?
 - Press fra andre
 - Forventninger
 - Rasisme/ hets
- Var det vanskelig å slutte? Hvorfor, hvorfor ikke?

Avrundings spørsmål

Overgangen

- Hvor ofte trener du i dag?
 - Hva trener du?
- Tilfredsstiller din trening i dag dine behov?
- Er det noe annerledes fotball/ idretten kunne gjort for at du skulle holdt på lenger?

